

Путін 5.0.

Нинішнє переобрання Путіна стало свого роду референдумом на схвалення війни. Що очікує Росію в найближчі шість років?

У неділю в Росії завершилося голосування на безальтернативних виборах президента Росії. Володимир Путін передбачувано переміг, набравши рекордні для себе 87,28 відсотка. У найближчі шість років головною проблемою для кремлівського шефа залишатиметься війна в Україні, яку він намагатиметься виграти, залучаючи всі ресурси, – від військової економіки до нової хвилі мобілізації.

«Ми будемо думати про майбутнє нашої великої батьківщини, про майбутнє наших дітей, і, діючи так, ми, безумовно, приречені на успіх!» – урочисто оголошував Володимир Путін 18 березня 2018 року після своєї тріумфальної перемоги на безальтернативних президентських виборах.

Протягом наступних шести років Росія пережила цілу низку найрізноманітніших подій. Влітку 2018 року Москва, Санкт-Петербург, Сочі та інші великі міста європейської частини країни помпезно приймали чемпіонат світу з футболу, який загалом було визнано успішним.

У 2020 році Путін спочатку несподівано для багатьох відправив у відставку свого найвідданішого протеже, прем'єр-міністра Дмитра Медведєва. Після цього, незважаючи на пандемію коронавірусу, кремлівський шеф організував референдум для схвалення поправок до конституції, що дали йому змогу знову стати президентом 2024 року.

У найближчі шість років головною проблемою для кремлівського шефа залишатиметься війна в Україні, яку він

Паралельно саме в ці шість років російська держава стала завзято стигматизувати незалежних журналістів і громадських діячів статусом «іноземний агент». Сьогодні в цьому списку вже понад 300 осіб і, за останніми поправками до закону, їм заборонено співпрацювати з

намагатиметься

рекламодавцями.

*виграти, залучаючи всі
ресурси*

Головний же політичний опонент Путіна Олексій Навальний у серпні 2020 року був отруєний російськими спецслужбами в Сибіру нервово-паралітичною речовиною «Новачок». А після лікування в Німеччині та повернення в Росію в січні 2021-го Навального посадили до в'язниці за кількома вигаданими кримінальними справами.

Головна ж і найкривавіша подія попереднього путінського терміну сталася 24 лютого 2022 року, коли кремлівський шеф розпочав повномасштабне військове вторгнення в сусідню Україну. Війна, в якій загинули вже сотні тисяч людей з обох сторін, триває, і кінця їй не видно.

Нинішнє переобрання Путіна, безумовно, стало свого роду референдумом на схвалення війни. Кремлівському шефу і його оточенню було важливо легітимізувати вторгнення в Україну і показати, що населення Росії підтримує цю божевільну авантюру.

Для цієї мети російська влада зробила все можливе, щоб не допустити жодних несподіванок. 16 лютого, за місяць до виборів, раптово помер захований у далекій в'язниці поруч із Північним полюсом Навальний, який активно закликав росіян іти на вибори і голосувати проти Путіна. А всі незалежні кандидати, які виступають проти війни і критикують главу держави, не були допущені до виборів.

Крім того, вперше президентські вибори в Росії проходили протягом трьох днів, що значно спрощує будь-які махінації з боку влади. На додачу до цього у 29 регіонах відбувалося ще й електронне голосування, яке вперше протестували на парламентських виборах у вересні 2021 року, і воно викликало багато запитань щодо результатів. Тоді кандидати від опозиції, які перемагали на виборчих дільницях, несподівано програвали після оголошення підсумків електронного голосування.

Колосальний тиск чинився з боку влади на державні й приватні підприємства. У п'ятницю (робочий день), перший день голосування, їм було наказано відправляти своїх співробітників на виборчі дільниці. Крім цього, проголосувати можна було навіть на робочих місцях, використовуючи якраз опцію електронного голосування.

Для залучення високої явки влада також пропонувала росіянам, які беруть участь у голосуванні, численні призи: від квитків у парки розваг до вечері в ресторані.

Водночас уперше вибори глави російської держави відбувалися і на окупованих українських територіях, буквально під дулами автоматів, де на кожній ділянці чергували люди у військовій формі та зі зброєю.

*Влада вкотре
переконалася, що
антивоєнні настрої в
Росії високі*

Тим часом 17 березня добре підготовлена і зрежисована атмосфера путінського тріумфу була дещо затьмарена. Наслідуючи заклик російської опозиції, яка перебуває за кордоном, величезна кількість росіян вишикувалася в кілометрові черги біля виборчих ділянок рівно о 12:00, щоб проголосувати за будь-якого кандидата, крім Путіна, вписати в бюлетень прізвище Навального або просто зіпсувати цей папір.

З огляду на повну непрозорість підрахунку голосів, складно судити про те, скільки насправді було зіпсовано бюлетенів і скільки голосів було віддано за альтернативних Путіну кандидатів. Однак можна точно сказати, що по легітимності кремлівського шефа було завдано серйозного удару.

Влада вкотре переконалася, що антивоєнні настрої в Росії високі. До цього 1 березня був похорон Навального в Москві, куди прийшло набагато більше людей, ніж на будь-який мітинг на підтримку війни. А в січні в Росії, незважаючи на мороз, тисячі людей по всій країні шикувалися у величезні черги для збору підписів на підтримку Бориса Надєждіна, який виступає проти війни, – у підсумку Кремль не допустив його реєстрації.

У мирному 2018 році Путін набрав близько 77 відсотків голосів за явки 67 відсотків. Цього року, згідно з даними Центральної виборчої комісії, кремлівський шеф набрав понад 87 відсотків за рекордної явки понад 77 відсотків. І це, безумовно, потреба воєнного часу. Російська державна пропаганда підносить такі підсумки як єднання навколо вождя.

«Я рідко плачу. Але слухаючи ці слова, реально розплакалася. Туш потекла. Такої радості, такої гордості я не відчувала ніколи. <...> З тривожним, майже релігійним трепетом, із завмиранням серця щодня чекаю повторення цих емоцій. Коли в Росію повернуться всі

російські землі – так само, як десять років тому повернувся Крим», – написала у своїх соціальних мережах Маргарита Симоньян, головна редакторка Russia Today, провідного російського пропагандистського каналу за кордоном з нагоди переможної промови Путіна.

У 2014 році після анексії Криму Кремль запропонував російському суспільству так званий кримський консенсус: розширення території та зміцнення почуття державності за рахунок погіршення ситуації в економіці, починаючи з падіння курсу рубля та зменшення рівня доходів. Уже через кілька років такий консенсус перестав працювати.

Але якщо до вторгнення в Україну в лютому 2022 року в Росії можна було відносно спокійно займатися будь-якою діяльністю, не беручи участі в політиці, то сьогодні необхідно обов'язково присягати на вірність державній ідеології та підтримувати війну.

*Цілком очікувані й
непопулярні економічні
заходи, або
«затягування пасків»*

У цьому сенсі найпоказовіший приклад – «гола» вечірка за участю російських знаменитостей в одному з нічних клубів Москви в грудні минулого року. Захід викликав величезний резонанс, особливо в патріотичних колах. У результаті тепер усі учасники тієї вечірки змушені публічно підтримувати війну, їздити на окуповані території та голосувати за Путіна, повідомляючи про це в соціальних мережах.

Що стосується відносин із зовнішнім світом, кремлівський шеф, очевидно, вже ні на кого і на що не озирається, особливо на країни Заходу. Та ж процедура виборів тепер не вимагає дотримання елементарних західних стандартів. Він бачить себе лідером антизахідного світу, Глобального Півдня, а своїми головними союзниками вважає такі далекі від демократії країни, як Китай, Іран, Північна Корея чи Сирія.

Так чи інакше, найближчі шість років ключовою темою для Росії залишатиметься війна в Україні – головний провал Путіна в усій політичній кар'єрі, який він спробує виправити.

У цьому сенсі цілком очікувані й непопулярні економічні заходи, або «затягування пасків»: перехід на військову економіку, оголошення нової хвилі мобілізації та багато іншого.

І якщо Путін не встигне виконати задумане за найближчі шість

років, він, вочевидь, буде переобиратися ще й у 2030 році.

Руслан Сулейманов

Каїр

Руслан Сулейманов (Ruslan Suleymanov) – російський сходознавець і журналіст. До лютого 2022 року він був старшим близькосхідним кореспондентом інформаційної агенції ТАРС у Каїрі. Звільнився з агенції на знак протесту проти російського вторгнення в Україну.

